

Datum 2024-11-16

Till:

Registrator@regeringskansliet.se

Mottagare:

Klimat och Näringslivsdepartement.

Statsråd, Energi och Näringsminister Ebba Buch,

Statsråd, Klimat och Miljöminister Romina Pourmokhtari,

Statsråd Lars Isacson

Samt övriga personer inom Regeringen berörda av vattenkraftens omprövning.

Remissinstans:

Intressegrupp Skaddeåns närboende. Alvesta Kommun. Kontaktperson: genom

Johan Syring.

Diarienummer:

Remissvar på:

Bättre förutsättningar för vattenkraftens omprövning enligt EU:s vattendirektiv.

Syftet skall vara att förbättra omprövningsprocessen och förse vattenkraften med moderna miljövillkor på ett ordnat och rättssäkert sätt. Vi berörda känner en mycket djup oro då vi ser flera brister som finns i promemorian.

Vi vill inleda med att påtala vilket stort lidande detta arbete redan har utsatt enskilda personer som tvingats gå ifrån att bemötas med respekt för sitt engagemang i miljöarbetet och samhället genom sina kraftstationer. Till att nu av staten igenom länsstyrelsen utmålas som fruktansvärda miljöbovar, vara en fara för djurlivet och som på grund av detta tvingas lägga sina livsbesparingar på konsulter och advokater. Och då har vi inte ens gått in på att många enskilda små kraftstationsägare helt saknar ekonomiska förutsättningar att klara av konsekvenserna. Allt på grund av att starka intresseorganisationer har kidnappat frågan och vridit frågan till ett narrativ som passar deras intressen. Vi har sorgligt nog redan sett personer som tagit livet av sig på grund av att de anklagas förstört den biologiska mångfalden bara för att de bott vid och tagit hand om kvarnen deras familj har ärvt i många generationer.

Vattenkraften för ofta tankarna till stora kraftstationer som helt kapar av våra stora älvar med gigantiska konstgjorda nya fördämningar i betong. Från några som under hela sitt liv har kuskats runt till olika vattenkraftverk och gamla kvarnar så vill vi framföra hur långt ifrån verkligheten detta är för de allra flesta vattendrag i landet. Våra vattendrag är fyllda med naturliga fördämningar och fall som våra förfäder (ni vet de där som faktiskt på riktigt levde i samklang med naturen) snillrikt utnyttjade till kvarnar, sågar och våra allra tidigaste industrier. Det är ett faktum att detta hade stor påverkan i landets utveckling och den välfärd vi fått tack vare den. Det finns en enorm kulturhistoria som riskerar förintas när inte kulturvärdet vägs in i länsstyrelsens bedömningar. För vilka av alla

dagens ägare till dessa miljöer, som lägger enormt stort ideellt engagemang på att hålla dessa miljöer levande för framtida generationer. Skall fortsätta göra det, när allt skall rivas ut till förmån för att återställa en biologisk mångfald som fanns på platsen för flera hundra år sen, i vårt fall 700år sen. Som lärare i naturvetenskap kan vi inflika att det fungerar inte riktigt så att det bara är att återställa en miljö och så kommer mångfalden tillbaka, det som är utdött, det är de facto utdött. Dessutom vet vi i princip nästan ingenting om den mångfald som fanns längs alla våra mindre vattendrag under denna tid. Det vi på riktigt dock vet är att det fanns som tidigare nämnt både naturliga fördämningar och fall, annars hade inte våra förfäder kunnat utnyttja dessa vattendrag innan dagens maskiner kom och kunde bygga vattenkraftstationer på dessa samma platser.

Vi som skriver denna remiss är verkligen naturintresserade och har ett starkt miljöengagemang både privat och i yrkeslivet. Vi är verkligen för att politiken skall ta ett större miljöansvar. Men det blir lite sila mygg och svälja elefanter när länsstyrelsen tillåter jaga enskilda privatpersoner på det vis som fås möjlighet genom den promemoria som nu ligger ute. Där fisket har kommit att bli fokuset och inte som faktiskt syftet är ”behovet av åtgärder för att undvika en försämring av sötvattenkvaliteten och sötvattenkvantiteten på sikt, och ett åtgärdsprogram för en ekologiskt hållbar förvaltning och skydd av sötvattenresurserna”. I förklaringarna står också att ”detta direktiv bör bidra till en successiv minskning av utsläppen av farliga ämnen till vatten”.

Det är alltså tillgången på tillräckligt med rent vatten som är det övergripande och viktigaste syftet med direktivet. Tyvärr så har diverse intresseföreningar och myndigheter kidnappat frågan och gjort den till en fråga om, framförallt, vandringshinder för vissa fiskarter. Detta trots att EU-direktivet tvärtom pekar på nödvändigheten av att ”integrera skyddet och den hållbara förvaltningen av vattenresurserna med andra av gemenskapens politikområden, exempelvis energi, transport, jordbruk, fiskeri, regional politik och turism”.

Och då bör också beaktas att det handlar om ädelfisk som är ytters tveksamt om den ens skulle kunna vara livskraftig under hypotetiska förutsättningar där alla dammar rivas ut.

Då vi verkar inom skolans värld kommer vi nu in på promemorians stora brister på att hantera frågan kostnadseffektivt. Under alla blivande lärares utbildning för runt 20 år sen lades en hel termin på att utbilda i hållbar utveckling ur ett naturvetenskapligt och ekonomiskt perspektiv. Det ansågs alltså så viktigt att detta var en kunskap som samhället ville att alla framtida medborgare skulle få förståelse och kunskap om hur viktigt det var dessa måste vara i symbios för att fungera.

I regeringsbeslutet daterat 2020-06-25 står det på sidan 2 att många av anläggningarna är mycket gamla och att naturen har anpassat sig till dagens förhållanden och till dagens biologiska mångfald. Många av vattenförekomster som inkluderar en dam eller ett

vattenkraft verk är med detta klassade som naturliga och därmed inte bör omfattas av åtgärder då varje åtgärd i så fall skulle tvingas föregås av en tillståndsansökan enligt miljöbalken. Det är inte rimligt att lägga dessa enorma summor både för samhället de enskilda privata ägarna på platser som i verkligheten redan borde klassas som "naturliga". För hur kan man försvara hur vi har ett samhälle där skola och sjukvård blöder av bristen på resurser men vi lägger miljarder från samhället på att förintä en biologisk mångfald i hopp om att eventuellt få en ny som skulle kunna innebära lite finare fisk för Sveriges sportfiskare. Märk väl, ingen har kunnat säga att det verkligen kommer att fungera i praktiken då vattenflödena enligt forskningen i de allra flesta vattendragen ändå kommer att vara allt för små.

Det finns ännu tid att rätta till allt detta, låta förnuftet styra. Inte låta enskilda intressen gå före ägarätten eller förstöra värdet på inte bara personerna som är direkt omfattade i första läget utan också alla dessa privatpersoner som kommer få sin natur kring hem och rekreationsplatser förstörda när alla dammar och nya fiskeleder skall skapas.

Krig och extremväder/naturkatastrofer är det sista som också är helt bortglömt i promemorian. Vi lever i en värld med nya hot ifrån klimatet och våra grannländer. Dessa kräver en fungerande småskalig infrastruktur för att klara av dessa hot. Vi vet att dammar har räddat människoliv vid översvämningar genom att kunna ge möjlighet till reglering. Vi vet att vindkraftverk och solcellsparker inte kan generera el på egenhand. Vi vet att vi måste ha ödrifts el vid ett eventuellt krig. Denna är det nästan bara vattenkraften som kan tillföra. Det blir mycket märkligt när regeringen motarbetar det den själv har uttryckt att vi måste ha. När det var strömavbrott var det till den lokala vattenkraftstationen vi vände oss för att hämta vatten. Det är lätt att tänka att ström till vattenpumpen går att få genom dieselelverk men vid en nödsituation är det naivt att tro att diesel skulle finnas tillgängligt för alla.

Vi vill se Regeringen ta ansvar, det är inte hållbart att bedriva jakt på småskalig vattenkraft när vi vet hur betydelsefull den både har varit och kan komma att vara i framtiden. Vifta inte bort motsvarande ett kärnkraftverks el, det kommer inte gå att försvara i en framtida kris och jag tror inte dagens regering vill stå som ansvariga i ett sådant läge.

Intressegrupp Skaddeåns närboende. Alvesta Kommun